

competence is based on the system of principles that correspond to the current professional training of intending primary education specialists in pedagogical institutions of higher education. In the process of research three groups of principles were used: general didactic, intending primary school teachers professional training and language and methodological direction.

Key words: *the concept of formation of foreign language communicative competence, future primary school teachers, concept, approaches, principles of formation of foreign language communicative competence*

Стаття надійшла до редакції 14.08.2020 р.

УДК 378.035:316.772.4

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.25.223246>

ЮРІЙ ПОЛЕЖАЄВ

ORCID: 0000-0001-9160-6945

Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ

Обґрунтовано основи формування культурної грамотності студентів; визначено роль феномена культури та культурної грамотності в житті людини; розкрито значення культурної грамотності як умови соціокультурного розвитку суспільства загалом і кожної людини зокрема; висвітлено наукові підходи до процесу формування культурної грамотності студентів; проаналізовано окремі аспекти культурної грамотності з погляду вітчизняних і зарубіжних дослідників; з'ясовано сутність принципів формування культурної грамотності в процесі вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти.

Ключові слова: взаємодія, комунікація, культурна грамотність, науковий підхід, принцип, спілкування, формування.

Перманентні соціально-економічні зміни в історії розвитку людського суспільства зумовлюються не лише потужним розвитком науки й техніки, а й численними суспільно-культурними факторами. А це, в свою чергу, спричиняє значні трансформації в освіті, яка виступає ініціатором пошуку нових шляхів і методів суспільного вдосконалення відповідно до викликів часу. В умовах модернізації системи освіти актуалізується проблема якості підготовки майбутніх фахівців, удосконалення їхньої загальноосвітньої та професійної підготовки, що передбачає у випускників закладів вищої освіти сформованість ключових освітніх компетентностей і культурної грамотності.

Сучасні умови переходу до інноваційних освітніх технологій та утвердження пріоритетів сталого розвитку детермінують нагальність модернізації освітньої системи України, одним із пріоритетних векторів якої є культурне й духовне відродження українського народу, тенденція до взаємозбагачення культур на міжнародному рівні. Й у цьому контексті посилюється значущість міжмовної комунікативної взаємодії, що формується в закладах освіти, в тому числі вищої, у процесі вивчення іноземних мов. Тому актуальним напрямком сучасних педагогічних досліджень вважаємо розвиток культурної грамотності студентів, оскільки освіта повинна не лише транслювати в суспільстві знання й соціальні результати від покоління до покоління, а й забезпечувати підготовку випускника закладу вищої освіти до вирішення завдань в умовах сучасних трансформацій, в тому числі – на міжнародному рівні.

Науково-теоретична значущість проблеми та її актуальність визначили тему статті, метою якої стало: теоретично обґрунтувати основи формування культурної грамотності студентів у процесі навчання в сучасних закладах вищої освіти; визначити роль феномена культури та культурної грамотності в житті людини. Реалізація мети передбачала постановку й виконання завдань: розкрити значення культурної грамотності як умови соціокультурного розвитку суспільства загалом і кожної людини зокрема; висвітлити наукові підходи до процесу формування культурної грамотності студентів; проаналізувати окремі аспекти культурної грамотності з погляду вітчизняних і зарубіжних дослідників; з'ясувати сутність принципів формування культурної грамотності в процесі вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти; окреслити перспективи подальших досліджень.

Теоретичне осмислення особливостей людського буття виводить феномен культури в центр людського буття й незалежно від того, чи знає про це сама людина, пронизує всі вирішальні події життя та її свідомості. Культура життя людини кидає виклик нашому розуму, всезагальності нашого мислення (Библер, 1991, с. 386).

На думку С. Федоренко, грамотність як умова соціального та культурного розвитку суспільства є важливою для соціокультурного та особистісного розвитку людини, оскільки допомагає розуміти та використовувати різні типи інформації в побутовій, професійній і громадській сферах життя (Федоренко, 2014, с. 97). Як зауважує дослідниця, «загальне поняття грамотності в сучасному світі є досить складним, поліморфічним, динамічним – постійно набуває уточнень відповідно до викликів сьогодення та розширює свою типологічну класифікацію (культурна грамотність, інформаційна грамотність, медіаграмотність, кроскультурна грамотність, екологічна грамотність, трансграмотність тощо) (Федоренко, 2014, с. 98).

Культурна грамотність (згідно з теорією Е. Гірша) – це знання, пов'язані з умінням людини діяти в контексті культури, які сприяють формуванню єдиного комунікативного простору цієї культури (Hirsch, 1988, p. 8). Як стверджує Е. Гірш, культурна грамотність є суттєвою характеристикою культурної ідентифікації людей та «робить їх господарями стандартного інструмента пізнання і комунікації, таким чином дозволяючи їм передавати й отримувати в часі та просторі необхідну інформацію в усній чи письмовій формі» (Hirsch, 1988, p. 22); виступає здатністю розуміти основну інформацію, необхідну для того, щоб стати істинним громадянином і для успішної життєдіяльності» (Hirsch, 1988, p. 83).

Адже «культурно грамотних людей вирізняє те, що вони в змозі досягнути основну сутність і загальний стан речей» (Smith, 1994, p. 16).

Проте слід зауважити, що в науковій думці спостерігалися дискусійні висловлювання щодо теорії Е. Гірша, в яких ученого звинувачували в консерватизмі й елітарності тих історико-культурних відомостей, які відповідно до теорії культурної грамотності мали отримувати учні та молодь (Aronowitz, Henry, 1991, p. 26).

Мультимодальна грамотність спонукає самовідповідальність особистості щодо здобуття та застосування знань у гнучкий, конструктивний та етичний спосіб. Відтак в сучасному світі, який характеризується медіаграмотністю та полісеміотичністю студенти у процесі вивчення іноземної мови повинні бути здатними до швидкого переходу від однієї знакової системи до іншої. В цьому контексті мультикультурна грамотність є «синтезом культурної та міжкультурної грамотності» (Cordes, 2009).

Культурна грамотність, на нашу думку, тісно пов'язана є особливим сегментом професійної культури, що включає також поєднання комунікативних і професійних знань, умінь та навичок, лінгвістичних і фононих знань. У міжмовному спілкуванні, наприклад, культурна грамотність допомагає передавати думки, емоції, виражені засобами іноземної мови тощо.

Сформованість професійної культури виявляється в активних зв'язках індивіда зі світом, які розкриваються через пізнання способу життя, гнучких соціокультурних моделей життєдіяльності людини, її аксіологічних прагнень, духовній і практичній діяльності, світовідчутті, життєоблаштуванні тощо (Музальов, 2013, с. 148).

Виходячи з усього вищезазначеного, можна стверджувати, що культурна грамотність відображає загальний культурний код, який забезпечує інтелектуальну єдність поколінь.

Американський дослідник Д. Лівермор, акцентуючи на ролі культурного інтелекту в межах культурної грамотності, виокремив основні його складники: когнітивний (культурна обізнаність особистості щодо норм та умов існування у різних культурних середовищах); медіакогнітивний (культурне усвідомлення та знання реальності, необхідних для взаємодії з представниками іншого культурного походження); мотиваційний (уміння спрямовувати увагу та енергію на культурні відмінності); поведінковий (здатність використовувати адекватні вербальні й невербальні прийоми комунікації з представниками інших країн і відповідно – інших культур) (Livermore, 2009).

У педагогічних дослідженнях нерідко можна зустріти вживання з позицій контекстного підходу паралельно двох таких понять, як «культурна грамотність» і «культурологічна освіченість». Що стосується останньої – то, на думку О. Музальова, вона є надзвичайно важливим чинником формування професійної культури особистості, оскільки «не лише сприяє пристосуванню до навколишніх умов соціального середовища, а й активно змінює соціально-психологічні особистісні фактори, регулює і спрямовує духовно-моральні установки та професійні орієнтації особистості, здатної до постійного самовдосконалення, самоствердження і творчості» (Музальов, 2013, с. 150).

У сучасних умовах глобалізаційних процесів «у відповідь на глобалізацію та інтеграцію України в європейське середовище (освітнє, економічне, культурне, правове тощо) зростає роль комунікації в різних сферах суспільного життя, яка концентрується на необхідності розвитку культури діалогу, в тому числі у студентів під час вивчення іноземної мови, зокрема англійської. Навички діалогового спілкування є основою людського розуміння та вирішення проблем. Сучасні реалії розвитку суспільства в контексті європейської інтеграції та глобалізаційних процесів вимагають особливої уваги до формування та розвитку мовної особистості» (Diachenko, 2019, p. 25).

У цьому контексті вагомій сутності набуває висловлювання Б. Гершунського про те, що результативність освіти полягає в тому, щоби стати «об'єктом посиленої уваги не лише культурологів за фахом, але й педагогів, які шляхом дедуктивного поширення відповідних змістових компонентів культури зможуть запропонувати ґрунтовні моделі професійної компетентності та загальної грамотності й освіченості» (Гершунский, 1998, с. 65).

Одним з важливих векторів спрямування сучасної освіти є формування в тих, хто сьогодні навчається, культурної компетентності (поняття, що межує з культурною грамотністю). «Застосування інноваційної педагогічної методики сприяє формуванню критичного та творчого мислення (як центрального механізму генерації нових ідей), швидкому прийняттю самостійних рішень. Використання інтерактивних методів навчання стимулює пізнавальну активність учнів, розвиток їхніх комунікативних навичок; зумовлює успішне виконання творчих завдань; сприяє педагогічній співпраці та рівноправному діалогу вчителя з учнями. Для вдосконалення мовленнєвих навичок потрібно розуміти сутність мови як засобу спілкування, знання особливостей сприйняття усного мовлення» (Diachenko, 2019, с. 40).

Як і будь-який педагогічний процес, формування культурної грамотності передбачає застосування низки наукових підходів, що сприяють активізації засвоєння студентами знань, виробленню й закріпленню в них умінь та практичних навичок.

Системний підхід дає змогу розглядати й сприймати процес формування культурної грамотності в єдності й цілісності, у взаємовідносинах і взаємодії різних компонентів цього цілого, в контексті основних педагогічних закономірностей і світових тенденцій. Це, на наш погляд, сприяє оптимізації професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти; реалізації інтелектуального потенціалу кожного студента; створенню позитивної мотивації до міжкультурної комунікації тощо.

Синергетичний підхід також передбачає: цілісність, інтегральність у вивченні дисциплін, які сприяють формуванню культурної грамотності, впровадження міждисциплінарних зв'язків; розвитку мотивації студентів до самоосвіти, до

саморозвитку культурної грамотності, що передбачає педагогічну імпровізацію, самоактуалізацію; оптимізацію освітнього процесу; розширення соціально-рольового потенціалу студентів; критичне і творче мислення тощо.

Компетентнісний підхід сприяє: засвоєнню сутності ключових понять, що стосуються культурної грамотності; виявленню основних чинників впливу на результативність освітнього процесу загалом і формування культурної грамотності зокрема, а також фактичних напрямків його здійснення; активізації оволодіння основами культурної грамотності.

Діяльнісний підхід до формування культурної грамотності вимагає чіткої постановки мети, завдань, визначення педагогічних умов і засобів реалізації цього процесу, видів контролю за ним, аналізу отриманих результатів тощо. З позиції діяльнісного підходу діяльність визначає свідомість, що передбачає оволодіння студентами найважливішими вміннями щодо культурної грамотності.

Аксіологічний (ціннісний) підхід до формування культурної грамотності студентів дає змогу чітко усвідомити цінність володіння нею для успішної міжмовної комунікації; він тісно пов'язаний з культурологічним підходом, який є сукупністю методологічних прийомів, що забезпечують аналіз будь-якого явища (зокрема культурної грамотності) крізь призму системоутворювальних культурологічних понять; який розглядає людину як суб'єкт і головну дійову особу культури. У контексті культурологічного підходу, що дає змогу сприймати освіту крізь призму понять культури, професійна підготовка майбутніх викладачів є культурним процесом, який здійснюється в культуровідповідному навчальному середовищі, де всі компоненти наповнені людським сенсом і соціальною цінністю. На думку І. Колмогорової, педагогіка, з одного боку, відображає актуальний рівень культури суспільства, а з іншого – безпосередньо впливає на її потенційний рівень (Колмогорова, 2008, с. 164).

Особистісно-орієнтований підхід обґрунтовує необхідність побудови процесу формування культурної грамотності як суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладача і студента, спрямовану на розвиток кожної особистості, надання їй можливості для повного розкриття здібностей та подальшого розвитку їх; повне врахування їхніх індивідуальних особливостей, адекватних способів сприйняття матеріалу; здатності до міжмовної комунікації тощо.

З метою створення ситуації успіху під час формування культурної грамотності студентів необхідним є опертя на основні педагогічні принципи.

Принцип гуманізму. Ядром гуманістичної педагогіки виступає «універсальна цілісна особистість», яка прагне до максимальної реалізації своїх можливостей (самореалізації), відкрита до сприймання нового досвіду, здатна до свідомого й відповідального вибору в різноманітних життєвих ситуаціях (Біблер, 1991, с. 77). Цей принцип тісно взаємопов'язаний з особистісно-орієнтованим підходом, оскільки останній вибудовується на гуманістичних засадах.

Принцип педагогічної взаємодії є надзвичайно актуальним у процесі розвитку культурної грамотності шляхом міжмовної комунікації як використання живого спілкування студентів в аудиторії, так і застосування мультимедійних технологій в умовах інформаційного освітньо-професійного середовища. Цей принцип передбачає творчу співпрацю викладача і студентів на рівноправних діалогічних засадах. Підґрунтям такої педагогічної взаємодії є людяність, емпатійність, повага до співрозмовників, вимогливість і до себе, насамперед, і до інших, самокритичність, вміння почути інших, прагнення до взаєморозуміння.

Принцип науковості дає змогу оволодіти методологією засвоєння культурної грамотності з урахуванням сучасної освітньої парадигми, інноваційних підходів до вищої освіти, новітніх тенденцій міжкультурної взаємодії у світовому економічному, освітньому, культурному просторі. Цей принцип вимагає відповідності 1) змісту формування культурної грамотності студентів рівню розвитку науки (оскільки відбувається постійне оновлення змісту освіти, педагогічних методів і прийомів навчання) й 2) тенденціям до інтернаціоналізації, глобалізації тощо.

Принцип ціннісної орієнтації передбачає залучення студентів до широкої міжмовної комунікації, до взаємодії зі світом за допомогою соціальних мереж, а головне – сприяє формуванню системи цінностей з погляду сучасної культури. На реалізацію спільного з попереднім принципом завдання спрямований і принцип духовності, спрямований на духовне збагачення особистості в процесі формування в ній культурної грамотності, на розширення знань та уявлень про духовні надбання й цінності культур різних за своїм історичним походженням, місцем проживання, менталітетом народів.

Принцип варіативності передбачає, звичайно: можливість вибору змісту, методів і засобів формування культурної грамотності, моделювання педагогічно комфортного культурно спрямованого міжмовного освітнього середовища; орієнтацію викладачів закладів вищої освіти на створення авторських стратегій педагогічної діяльності, нових програм, спеціальних курсів, тренінгів для розвитку культурної грамотності студентів. Дослідник Б. Гершунський зазначає, що «вимога варіативності створює, передусім, можливість вибору зі спектру освітніх можливостей саме ту, яка найбільшою мірою відповідає інтересам людини, її індивідуалізованій, а, отже, неповторній траєкторії» (Гершунський, 1998).

Принцип індивідуалізації тісно межує з особистісно-орієнтованим підходом і передбачає ставлення до кожного студента як до особливої індивідуальності з притаманними тільки їй здібностями, освітніми можливостями, нахилами, культурними уподобаннями тощо. Це принцип спрямовується, здебільшого, на орієнтацію на особистісні параметри студента, на швидкість сприйняття нових знань, на його творчий потенціал, на спроможність накреслювати індивідуальну освітню траєкторію тощо.

Принцип інформатизації передбачає: використання потужних можливостей новітніх інформаційно-комунікаційних технологій; формування в освітньому процесі навичок пошуку, опрацювання й передавання інформації; задоволення культурно-інформаційних потреб тощо.

Принцип інноваційності дає змогу усунути перешкоди та вирішити певні суперечності, що виникають між традиційними методами навчання й новітніми освітніми технологіями, що, безперечно, впливають на якість освітнього процесу загалом і формування культурної грамотності студентів зокрема.

Як свідчать результати опитування студентів деяких американських університетів щодо професійних рис сучасного викладача, що теж можуть бути характерними особливостями його культурної грамотності, респонденти

виокремили такі якості: «розумно використовувати час на занятті; використовувати на заняттях гумор та спонтанність; обережно ставитися до питань расової приналежності; бути чуйним до студентів, готовим надавати консультації в позааудиторний час; на екзамен вносити тільки питання, що обговорювалися на заняттях; бути глибоко обізнаним у своїй галузі знань; ґрунтовно володіти різнобічними знаннями, використовувати міжпредметні зв'язки; поважати особистість кожного студента, звертатися до нього по імені; бути енергійним; мати високу культуру спілкування; володіти чіткою дикцією (Light, 2001, с. 42). На наш погляд, дві останні риси саме й підкреслюють необхідність наявності культурної грамотності, передусім, у самого викладача, який не лише поставив перед собою завдання сформулювати її у студентів, а взагалі працює у вищому закладі освіти.

Отже, сучасні суспільні трансформації, що торкнулися й освітньої галузі, вимагають формування у студентів культурної грамотності з використанням педагогічної взаємодії та відкритого конструктивного діалогу, оскільки наразі конкурентоспроможною й успішною в професійній діяльності може бути людина, яка має високий рівень знань і культури. Можна виокремити кілька основних компонентів культурної грамотності: когнітивний (мовні знання – лінгвістичні й енциклопедичні; володіння мовними стратегіями; уявлення про мовну картину світу; мовна компетентність тощо); комунікативний (мовленнєва компетентність; комунікативна поведінка; здатність до міжмовної взаємодії в різних ситуаціях з іншими учасниками спілкування тощо); мотиваційний (мотиви, мета, інтенціональність тощо); емоційний (самооцінка як носія певної культури та мови; розуміння мови як сенсу для самоствердження нації загалом і самореалізації особистості зокрема шляхом формування власної мовної культури тощо). Саме необхідність розгорнутого аналізу вищезазначених компонентів процесу формування культурної грамотності і визначить перспективи наших подальших досліджень.

Список використаних джерел

- Библер, В. С. (1991). *От наукоучения – к логике культуры. Два философские введения в двадцать первый век*. Москва: Политиздат.
- Гершунский, Б. С. (1998). *Философия образования*. Москва: Флинта.
- Колмогорова, И. В. (2008). Культурологический поход к формированию педагогической культуры учителя. *Известия Уральского государственного университета*, 60, 163-167.
- Музальов, О. (2013). Теоретико-методичні засади формування професійної культури у процесі навчально-виховної діяльності. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 3, 141-151.
- Федоренко, С. (2014). Грамотність як комплексний педагогічний феномен у вищій освіті США. *Вища освіта України*, 3, 97-102.
- Aronowitz, S., & Henry, A (1991). *Postmodern Education: Politics, Culture, and Social Criticism*. Giroux. Minneapolis MN : University of Minnesota Press.
- Diachenko, M. (2019). The preparation of future teachers for the formation of the intercultural communicative competency of pupils in the process of the study of foreign language. In A. O. Bessarab, M. D. Diachenko, Jan Grzesiak, & O. I. Ivanitsky, etc. *Development priorities of pedagogical sciences in the XXI century: collective monograph* (pp. 25-44). Lviv; Torun: Liha-Pres.
- Cordes, S. (2009). Broad Horizons: The Role of Multimodal Literacy in 21st Century Library Instruction. *World Library and Information Congress: 75th IFLA General Conference and Assembly “Libraries create futures: Building on cultural heritage”*, Milan, Italy. Retrieved from <http://conference.ifla.org/past-wlic/2009/94-cordes-en.pdf>.
- Hirsch, E. (1988). *Cultural literacy. What every American needs to know*. New York.
- Light, Richard I. (2001). *Morning the most of the college. Student speak their minds*. Combr., Mass., Lud., Horvard University press.
- Livermore, D. (2009). *Leading with Cultural Intelligence: The New Secret to Success*. New York: AMACOM.
- Smith, R. A. (1994). *General Knowledge and Arts Education: An Interpretation of E.D. Hirsch's Cultural Literacy*. University of Illinois Press, 1994.

References

- Aronowitz, S., & Henry, A (1991). *Postmodern Education: Politics, Culture, and Social Criticism*. Giroux. Minneapolis MN : University of Minnesota Press.

- Bibler, V. S. (1991). *Ot naukoucheniia – k logike kultury. Dva filosofskie vvedeniia v dvadcat pervyi vek [From science teaching to the logic of culture. Two philosophical introductions to the twenty-first century]*. Moskva: Politizdat [in Russian].
- Cordes, S. (2009). Broad Horizons: The Role of Multimodal Literacy in 21st Century Library Instruction. *World Library and Information Congress: 75th IFLA General Conference and Assembly “Libraries create futures: Building on cultural heritage”*, Milan, Italy. Retrieved from <http://conference.ifla.org/past-wlic/2009/94-cordes-en.pdf>.
- Diachenko, M. (2019). The preparation of future teachers for the formation of the intercultural communicative competency of pupils in the process of the study of foreign language. In A. O. Bessarab, M. D. Diachenko, Jan Grzesiak, & O. I. Ivanitsky, etc. *Development priorities of pedagogical sciences in the XXI century: collective monograph* (pp. 25-44). Lviv; Torun: Liha-Pres.
- Fedorenko, S. (2014). Hramotnist yak kompleksnyi pedahohichni fenomen u vyshchii osviti SShA [Literacy as a complex pedagogical phenomenon in US higher education]. *Vyshcha osvita Ukrainy [Higher education in Ukraine]*, 3, 97–102 [in Ukrainian].
- Gershunski, B. S. (1998). *Filosofija obrazovanija [Philosophy of education]*. Moskva: Flinta [in Russian].
- Hirsch, E. (1988). *Cultural literacy. What every American needs to know*. New York.
- Kolmogorova, I. V. (2008). Kulturologicheskii pohod k formirovaniu pedagogicheskoi kultury uchitelia [A cultural approach to the formation of a teacher's pedagogical culture]. *Izvestija Uralskogo gosudarstvennogo universiteta [Bulletin of the Ural State University]*, 60, 163-167 [in Russian].
- Light, Richard I. (2001). *Morning the most of the college. Student speak their minds*. Combr., Mass., Lud., Horvard University press.
- Livermore, D. (2009). *Leading with Cultural Intelligence: The New Secret to Success*. New York: AMACOM.
- Muzalov, O. (2013). Teoretyko-metodychni zasady formuvannia profesiinoi kultury u protsesi navchalno-vykhovnoi diialnosti [Theoretical and methodical ambush the formation of professional culture in the process of initial and mental activity]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity [Pedagogy and psychology of professional education]*, 3, 141-151 [in Ukrainian].
- Smith, R. A. (1994). *General Knowledge and Arts Education: An Interpretation of E.D. Hirsch's Cultural Literacy*. University of Illinois Press, 1994.

POLYEZHAYEV Y.

National University "Zaporizhzhya Polytechnic", Ukraine

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF CULTURAL LITERACY FORMATION AMONG STUDENTS IN CONDITIONS OF MODERN EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The article substantiates the basics of cultural literacy formation among students in the process of studying at universities. The importance of the phenomena of culture and cultural literacy in the life of modern human is determined. The significance of cultural literacy as the condition of social and cultural development of society in general and each person in particular is revealed. In interlanguage communication, for example, cultural literacy helps to convey thoughts, emotions expressed by means of a foreign language. The article analyzes cultural literacy from the standpoint of domestic and foreign researchers. The controversial points in perception of cultural literacy in academic discourse are highlighted. It found that the general concept of literacy in the modern world is complex and dynamic. The main approaches to the process of cultural literacy formation among students are highlighted: systemic, synergetic, competence, activity, axiological, cultural, personality-oriented. The basic pedagogical principles of cultural literacy formation are determined: humanism, pedagogical interaction, scientificity, value orientation, spirituality, variability, individualization, innovation, informational support. The research clarifies the principles of cultural literacy formation among students in the process of learning a foreign language at university. The necessity of culturally literate teaching staff in higher educational institutions is emphasized. Cultural literacy indicated common cultural codes that ensure the intellectual unity of generations.

It was emphasized that the use of innovative educational technologies contributes to the formation of critical thinking and cultural literacy of students. The components of cultural literacy were highlighted: cognitive, communicative, motivational, and emotional. It is noted that the need for a detailed analysis of these components determines the prospects for further research.

Key words: *interaction, communication, cultural literacy, scientific approach, principle, communication, formation*

Стаття надійшла до редакції 17.08.2020 р.